

Burgemeester en Wethouders van Den Haag
Dienst Stadsbeheer, afd. Milieu en Vergunningen
T.a.v. Dhr. J.H. Post
(Reikwijdte en detailniveau m.e.r. Scheveningen Haven)
Postbus 12651
2500 DP Den Haag

Den Haag, 19 februari 2013

Onderwerp: Reikwijdte en detailniveau m.e.r. Scheveningen Haven / Zienswijze Vogelwijk
Bijlage: Brandbrief van bewonersorganisaties en de AVN aan de gemeente, 26-06-2011

Geachte heer Post,

De Wijkvereniging de Vogelwijk heeft kennis genomen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Scheveningen Haven. De Wijkvereniging biedt u hierbij haar zienswijze aan, in aanvulling op de bijdrage die wij via Wijkberaad Duindorp op 3 februari reeds hebben geleverd.

Inleiding

In een m.e.r. is het verplicht alle '*redelijkerwijs te beschouwen alternatieven*' te beschouwen. Met alternatieven wordt bedoeld op grote verschillen in de wijze waarop de voorgenomen activiteiten gerealiseerd kunnen worden.

De notitie Reikwijdte en Detailniveau gaat naar onze mening onzorgvuldig en in het licht van de m.e.r. vereisten onjuist om met de begrippen 'alternatieven' en 'varianten'. In feite begon de keuze tussen twee alternatieven, door de gemeente varianten genoemd:

- A) visserij op het Norfolkterrein en
- B) visserij op het Noordelijk Havenhoofd.

Op verzoek van de visserijsector en op basis van visies van marktpartijen heeft het college gekozen voor variant B), dat vervolgens door het college als het definitieve voorkeursalternatief is bestempeld. Het voorkeursalternatief kende weer 4 varianten, waarbinnen keuzes zijn gemaakt: grootte van programma, openhouden 3^e haven, geen nieuwe buitenhaven, een verbinding tussen het Noordelijk en Zuidelijk havenhoofd. Een Klankbordgroep heeft over de 4 varianten haar mening gegeven maar daar is bitter weinig naar geluisterd (zie de bijgevoegde brandbrief van bewonersorganisaties en de AVN van 26-06-2011).

Het college heeft een keuze gemaakt die geen draagvlak heeft: het voorkeursalternatief, dat wordt beschouwd in de m.e.r. Binnen het voorkeursalternatief zijn weer 3 varianten geformuleerd: een nieuw tramtrace, toepassen van walstroom, extra programma voor het Noordelijk havenhoofd. In het kader van de m.e.r. zal hieruit de Meest Milieuvriendelijke Variant (MMV) worden opgesteld.

Eén alternatief

De Wijkvereniging de Vogelwijk is van mening dat er slechts sprake is van één alternatief in de m.e.r.. Gezien de beschreven complexiteit van het project, is een voorstel voor maar één alternatief te weinig. Er hadden meerdere alternatieven voorgesteld moeten worden, zoals 'Scheveningen leeft' van SPIONN.

→ De Wijkvereniging verzoekt om een toetsing op de verplichting alle '*redelijkerwijs te beschouwen alternatieven*' te beschouwen.

Concurrentie in plaats van complementariteit: doorwerking op andere delen van de stad

Masterplan Scheveningen Kust introduceerde drie 'sferen': Bad, Dorp en Haven.

In de Nota van Uitgangspunten zou Bad internationale allure krijgen, met twee iconen: het Kurhaus en de Pier (die herontwikkeld zou moeten worden). Bij Dorp zou het karakter kleinschalig en rustig blijven. Aan Haven - met een stoer, robuust, dynamisch en maritiem karakter – zouden veel functies toegevoegd worden: zoals congress, hotel, cultuur, wellness, vergaderen, leisure.

De Wijkvereniging de Vogelwijk meent dat Haven in de nu voorliggende plannen een overmaat aan functies krijgt, op een daartoe te klein terrein, die niet past bij de sfeer van Haven (stoer, robuust, dynamisch en maritiem), die niet bij elkaar passen en soms elkaar en de omgeving 'bijten'. De verschillende functies gaan bovendien concurreren met Bad. Een relevant gegeven in dit verband is dat de plannen overdracht van eigendom (van grond, kades) of beëindiging van gebruik/huur (van zendmastterrein) veronderstellen. Mocht dit, voor de gemeente onverhoopt, niet te realiseren zijn dan bestaat het risico dat de verschillende functies met nóg meer (ruimtelijke) beperkingen moeten worden gerealiseerd.

Bovendien, zo stelt de NRD terecht, zijn de economische vooruitzichten niet rooskleurig, in ieder geval niet zoals gedacht ten tijde van het opstellen van het Masterplan en de Nota van uitgangspunten. In Den Haag staat 600.000 m² kantoorruimte leeg. Er komt nog 500.000 m² bij van de ministeries. In regio Haaglanden staat 1,1 miljoen m² kantoorruimte leeg. En leegstand leidt tot verval en verminderde duurzaamheid. De Wijkvereniging de Vogelwijk meent dat eerst naar de mogelijkheden gekeken dient te worden om deze leegstaande gebouwen in de stad te benutten alvorens niet-passende functies toe te voegen aan Haven.

Verder dwingt de financiële krapte tot scherpere keuzes dan in tijden van groei. Dat betekent dat andere omvangrijke plannen en projecten (onder meer in Scheveningen Bad) voor wat betreft de gemeentelijke bijdragen en investeringen budgettair concurreren met de noodzakelijke gemeentelijke bijdragen en investeringen voor de realisatie van de voorgestelde invulling van Scheveningen Haven. De vrees bestaat dat, elders of hier, als eerste de middelen zullen worden geschrapt die nodig zijn voor voorzieningen of flankerende maatregelen die noodzakelijk zijn om m.e.r.-relevante nadelige aspecten van de plannen te mitigeren.

Gezien deze situaties zouden de plannen in de MER getoetst dienen te worden aan:

- de Havensfeer: stoer, robuust, dynamisch, maritiem;
- ruimtebeslag van alle functies en plannen op land en in en op het water;
- effecten in dit verband indien de beoogde verwerving van eigendom of beëindiging van huur/gebruik door anderen niet gerealiseerd wordt en dat vervolgens noodzaakt tot verdere 'indikking' van de diverse functies;
- duurzaamheid, ook in termen van effecten op andere delen van de stad die vergelijkbare functies (kunnen) vervullen;
- haalbaarheid en betaalbaarheid, mede in het licht van economische schaarste die dwingt tot scherpere keuzes en dus ook zijn doorwerking heeft op de duurzaamheid van andere (risicovolle) plannen/projecten in Den Haag.

Sprong over de haven

Aansluitend bij de brandbrief bewonersorganisaties d.d. 26 juni 2011, verzoeken wij om een grondig onderzoek naar de te verwachten of te voorziene effecten van een 'sprong over de haven'. Het ontwikkelen van functies die naar hun aard een voortzetting vormen van de functies van Scheveningen Bad (toerisme, hotel, leisure, etc.), of deze nu met of zonder fysieke verbinding in de vorm van kabelbaan of pontje gepaard gaan, zullen, zeker in combinatie met andere economische functies en woningbouw onherroepelijk leiden tot een grotere belasting van het Westduinpark en het Zuiderstrand.

De Wijkvereniging de Vogelwijk verzoekt in dit verband om een toetsing op:

- De m.e.r. relevante effecten van een verbinding over de haven, en de m.e.r. relevante effecten van een alternatief zonder verbinding over de haven;

- De effecten van een aan te brengen bufferstrook tussen de bouwplannen en het Natura-2000 gebied Westduinpark;
- De effecten van de plannen voor de haalbaarheid van de doelstelling “het versterken en uitbreiden van de natuurfunctie van het Westduinpark als de zendmasten uit het gebied zijn verdwenen”. Het is bijv. denkbaar deze doelstelling te bereiken door het gebied van de zendmasten aan te wijzen als vogelrustgebied. Hoe verdragen de plannen zich met die mogelijkheid?
- Inpassing van economische functies naast het natuurlijke systeem en het open landschap;
- de (inter)nationale ruimtelijke waarden (van Zuiderstrand en Westduinpark) waaronder de gebiedsspecifieke identiteit als kernkwaliteit van het duingebied;
- natuurwaarden op en rond de basaltblokken en de Kom (flora en fauna);
- de mogelijke ecologische barrièrewerking van de plannen tussen de beide Natura2000-gebieden Westduinpark en Meijndel.

Hoogbouw

Opnieuw met verwijzing naar de brandbrief d.d. 26 juni 2011, zullen de verwachte nadelige effecten van ontwikkeling op het zuidelijk havenhoofd zich in nog sterkere mate voordoen als die ontwikkeling ook nog geschiedt in de vorm van bouwhoogten tot 90 meter. Bovendien zijn er specifieke aanvullende nadelige effecten te voorzien. In dit verband verzoeken wij om een toetsing op:

- de zichtlijn vanaf de Houtrustbrug en Duindorpbrug naar zee
- het ruimtelijke beleving, de natuurbeleving, en het onbelemmerd uitzicht vanaf het Zuiderstrand en vanuit de duinen van het Westduinpark;
- de lichtvervuiling van en de reflectie van zonlicht via de hoge gebouwen naar Westduinpark en zee;
- en de vergelijking op deze punten met een keuze voor bouwen niet hoger dan duinhoogte.

Verkeer

De gemeente heeft in de PlanMER Scheveningen-kust drie varianten doorgerekend. De uitgangspunten voor de verkeersbewegingen waren niet beschreven (jaartal noch aantallen). Het was niet mogelijk te herleiden welke functies – ieder apart – zouden bijdragen aan het aantal vervoersbewegingen. Toch heeft de gemeente gekozen voor voorkeursvariant 3 (zie p 5 van de Samenvatting). Terwijl deze het meeste verkeer oplevert voor de inprikkers Houtrustweg en Nieboerweg. Gezien de ondoorzichtigheid van beoordeling en gezien de effecten voor natuur en leefmilieu heeft de Wijkvereniging de Vogelwijk– in een gezamenlijk brief van de VBSS d.d. 27 oktober 2009 – te kennen gegeven niet te kunnen instemmen met deze variant.

De Vogelwijk verzoekt u te toetsen op:

- de effecten m.b.t. verkeer en veiligheid op de Noordwestelijke Hoofdroute, Nieboerweg, Houtrustweg, sluipverkeer in de Vogelwijk en andere omringende wijken en natuurgebieden. Opmerking: de Internationale Ring bestaat niet meer;
- effecten van piekbelastingen zoals een zomerse dag, beachvolleybal, zeilevenementen e.a. En deze alle te samen op de bereikbaarheid, doorstroming, luchtkwaliteit, Noordwestelijke Hoofdroute, Nieboerweg, Houtrustweg, sluipverkeer in de Vogelwijk en andere wijken en natuurgebieden;
- effecten op de natuur langs de Houtrustweg (talud afwateringskanaal aan de ene zijde; Westduinpark aan de andere zijde). De huidige situatie kent als knelpunt dat op een groot deel van de Houtrustweg voetgangers op het fietspad moeten lopen. Dit conflicterend gebruik, dat vaak gevaarlijke situaties oplevert, is herhaaldelijk bij de gemeente onder de aandacht gebracht. De reactie van de gemeente is “de ruimte is hier te beperkt om een voetpad aan te leggen. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat het ook niet mogelijk is om aan de overzijde een voetpad aan te leggen. (schriftelijke reactie van stadsdeelkantoor Segbroek, 18-02-13). Welke effecten gaan de grotere verkeersstromen op dit weggedeelte hebben?
- effecten voor natuur en leefmilieu in relatie tot de andere alternatieven/varianten (als gevolg van minder toename van verkeer bij minder hoge bouw bijvoorbeeld).

Buitendijks bouwen

Het Norfolkterrein en het zuidelijk havenhoofd liggen buitendijks. Dit brengt specifieke problemen met zich mee. Minister Schultz (I&M) heeft onlangs nog gewaarschuwd dat Nederland niet voldoende is voorbereid op een watersnoodramp. Zij noemde de situatie in de Randstad complex. De gemeente draagt als initiatiefnemer en/of regisseur voor de onderhavige plannen, ook in financiële zin, een grote verantwoordelijkheid die zich uitstrekt tot ver in de toekomst. Naar verwachting zullen door stijging van de zeespiegel de risico's alleen maar toenemen. De Wijkvereniging verzoekt u te toetsen op:

- de consequenties van buitendijks bouwen
- de consequenties voor de kustverdediging
- veiligheid van het achterliggende land
- evacuatiemogelijkheden
- duidelijkheid van verantwoordelijkheden en bevoegdheden in elk stadium van ontwikkeling: van planvorming – naar realisatie – en gebruik
- wie de financiële risico's draagt
- duidelijkheid in verzekeraarbaarheid, ook voor huurders en kopers
- aanleggen van een parkeergarage in het kustfundament in relatie tot de veiligheid
- en de in het licht van de m.e.r. relevante effecten van wellicht niet acuut noodzakelijke, maar op termijn van enkele decennia mogelijk wel noodzakelijke maatregelen in verband met de buitendijkse omstandigheden. Immers dergelijke toekomstige maatregelen vloeien direct voort uit de nu gemaakte keuzes.

Overige punten om in de m.e.r. te onderzoeken

- Gezien de nabijheid van Natura2000-gebieden met kwetsbare habitats (Westduinpark inclusief Bosjes van Poot en Meijndel) is het noodzakelijk om de stikstofdepositie cumulatief te benaderen. En alle bronnen mee te nemen: cumulatie van effecten van stikstofdepositie inclusief die van de Maasvlakte 2, kolencentrales, doortrekken van A4, A4-passage en Poorten en Inprikkers, Kijkduin, hondenpoep en –plas, en alle andere plannen die stikstofdepositie tot gevolg hebben. Uitmondend in een overzichtelijke lijst met bijdragen aan de stikstofdepositie.
- verzoek de in ontwikkeling zijnde plannen voor Kijkduin mee te nemen in de toetsingen in verband met de cumulatieve werking;
- effecten (onder meer van licht en geluid) op nachtinsecten, vlinders en vleermuizen, die net als diverse soorten trekvogels langs en loodrecht op de kust trekken, en op andere fauna;
- de onderzoeken naar effecten voor natuur dienen meerdere jaren en seizoenen te beslaan om natuurlijke fluctuaties uit te sluiten;
- effecten van 'versterken van de doorsteek van Duindorp naar het strand' op de natuurwaarden en belevingswaarden. Wat daar overigens mee wordt beoogd is niet duidelijk. Er is toch een doorsteek, die goed voldoet?

We verzoeken u deze punten op te nemen in de MER.

Hoogachtend,
Wijkvereniging de Vogelwijk

A.J.J. Wiggers
Bestuurslid met portefeuille openbare ruimte